

Rapport 2011:17

Husie 173:117 m.fl., Kvarnby utbyggnadsområde

Arkeologisk förundersökning 2010

Per Sarnäs

Rapport 2011:17

Husie 173:117 m.fl., Kvarnby utbyggnadsområde

Arkeologisk förundersökning 2010

Per Samäs

Fornlämningsnr: 41
Husie 173:117 m.fl., Husie socken
Malmö kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2011 Sydsvensk Arkeologi AB

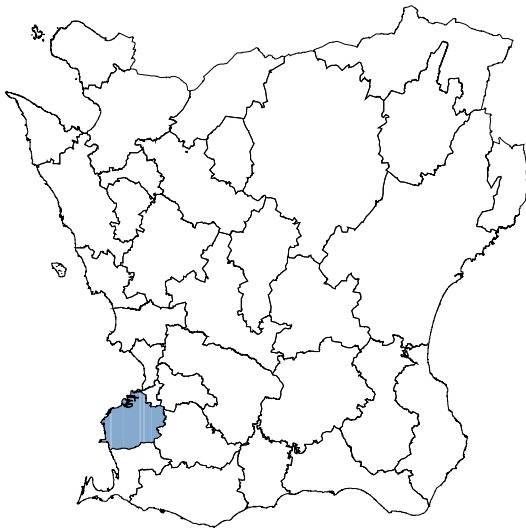
Rapport 2011:17

Omslag: Söschaktning inom förundersökningsyta 4. Foto: Per Sarnäs

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

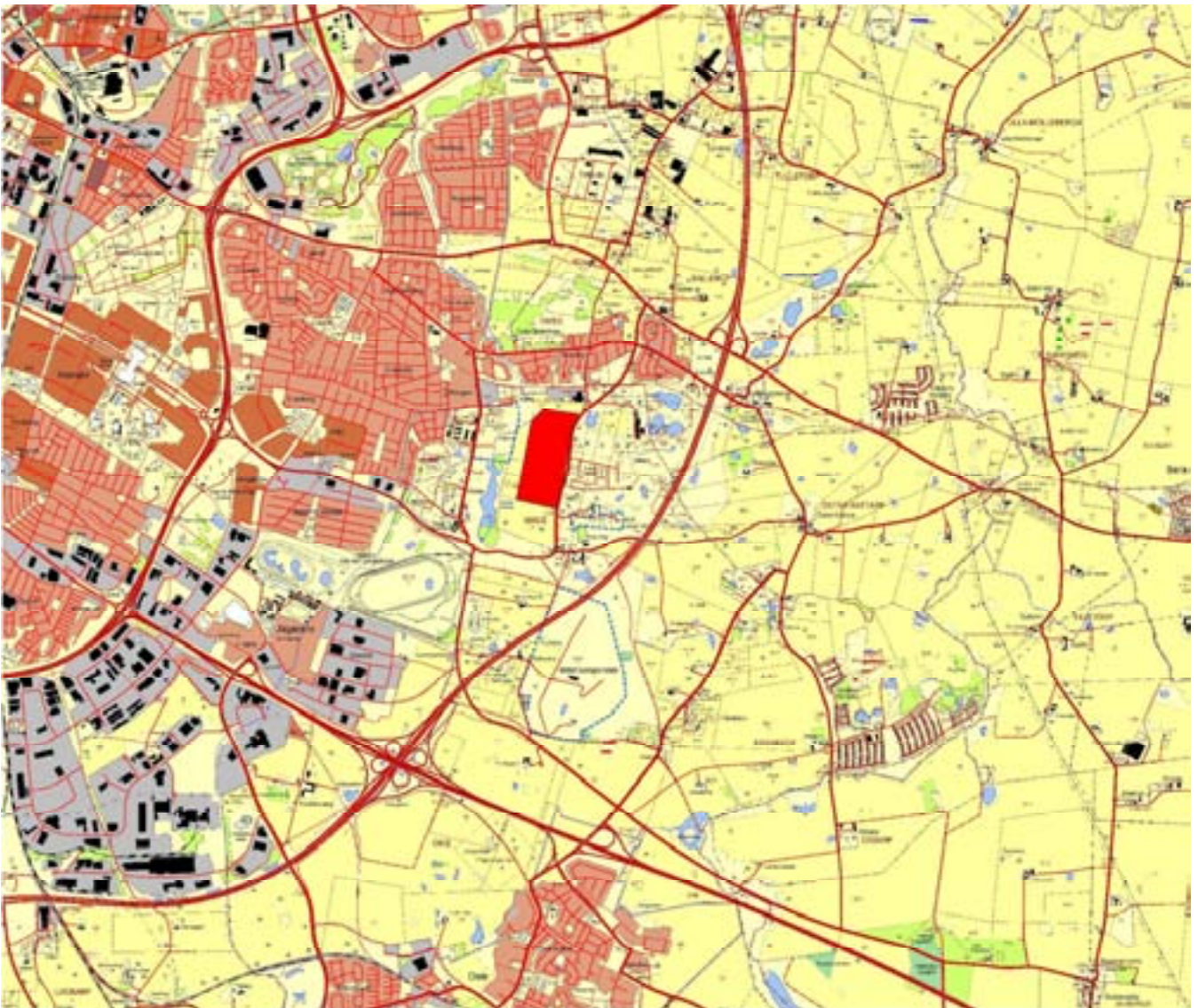
Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	7
Topografi och fornlämningsmiljö	7
Fornlämningsmiljö	8
Syfte och metod	11
Undersökningsresultat	14
Utvärdering	20
Referenser	23
Administrativa uppgifter	24

Figur 1(t.v): Karta över Skåne med Malmö kommun markerat med blå färg.

Figur 2(nedan): Karta över del av Malmö med undersökningsområdet markerat med rött. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Malmö stad planerar en utbyggnad av ett 40 hektar stort område i Kvarnby, söder om Husie. Under hösten 2009 genomförde Malmö Museer en arkeologisk utredning varvid det framkom glest med fornlämningar spritt över hela området. Fyra områden gick vidare till förundersökning vilken utfördes hösten 2010. Förundersökningen har genomförts av Sydsvensk Arkeologi AB.

Undersökningsområdet består idag av jordbruksmark där de högre partierna ligger i söder och de lägsta partierna i norr med nivåer i intervallet 14–26 m ö.h. Undersökningsområdet sluttar ned mot Risebergabäcken i väster.

Hela undersökningsområdet är registrerat som fornlämning (RAÅ Husie nr 41:1), utifrån resultaten av en ytfyndskartering i samband med fornminnesinventeringen år 1985. De dokumenterade artefakterna bestod av slagen flinta som i vissa fall även var brända.

Tidigare har arkeologiska undersökningar i form av för- och slutundersökningar genomförts öster om vägen och i den sydligaste delen av området väster om vägen.

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att fördjupa kunskapen om fornlämningarna och den hade som mål att klargöra fornlämningens omfattning, innehåll, datering och vetenskapliga potential. Förundersökningen var uppdelad i fyra ytor.

Sammanlagt avbanades 5 064 m² av det 77 200 m² stora undersökningsområdet eller ca 6,5 %. Den undersökta ytan fördelar sig på 16 sökschakt med tre utvidgningar. Sökschakten var ca 2,8 meter breda.

Det förekommer sparsamt med lämningar inom undersökningsområdet och endast en boplats kunde konstateras. Såväl matjord som anläggningar var påfallande fyndfattiga. Dateringarna har en betydande spridning från TN till historisk tid. Inom förundersökningsyta 1 påträffades en tegelbränningsugn. Inom förundersökningsyta 3 framkom bl.a. en boplats från äldre romersk järnålder. Förundersökningsyta 4 innehöll ett härdområde från yngre bronsålder och en hyddlämning från MN B.

Sydsvensk Arkeologi AB rekommenderar att tegelbränningsugnen i första hand skyddas från exploatering, alternativt dokumenteras vid en slutundersökning. Lämningarna inom förundersökningsyta 4 bör bli föremål för en arkeologisk undersökning i händelse av en exploatering.

Inledning

Malmö stad planerar en utbyggnad av ett 40 hektar stort område i Kvarnby, söder om Husie. Under hösten 2009 genomförde Malmö Museer en arkeologisk utredning varvid konstaterades att det förekom glest med fornlämningar spritt över i stort sett hela området. Fyra områden gick vidare till förundersökning vilken utfördes hösten 2010. Förundersökningen har genomförts av Sydsvensk Arkeologi AB.

Topografi och fornlämningsmiljö

Kvarnby utbyggnadsområde är beläget på båda sidor om Kvarnbyvägen. Undersökningsområdet består idag av jordbruksmark där de högre partierna ligger i söder och de lägsta partierna i norr med nivåer i intervallet 14–26 m ö.h. Söder och öster om utredningsområdet är topografin mer markerad med tydliga höjder.

Undersökningsområdet sluttar ned mot Risebergabäcken i väster, men det finns även en mikrotopografi inom området med såväl flacka höjder som lägre partier. Ett flackare parti som löper utmed undersökningsområdets hela östra begränsning avlöses i väster av en slänt som övergår i ett lägre parti. Därefter vidtar en flack, ca 30–40 meter bred, höjdrygg som löper i nord-sydlig riktning över undersökningsområdet. Denna flacka höjdrygg är tydligast i den norra delen av området. Väster om höjdryggen sluttar marken ned mot Risebergabäcken.

Att den omväxlande mikrotopografi som fortfarande går att urskilja, var mer uttalad i äldre tider, antyds av 1700-talets kartmaterial. Där kan man se hur ängsmarken, vilken generellt var lokaliserad till lägre och blötare områden, löper i stråk som är orienterade dels i nord-sydlig, dels i öst-västlig riktning.

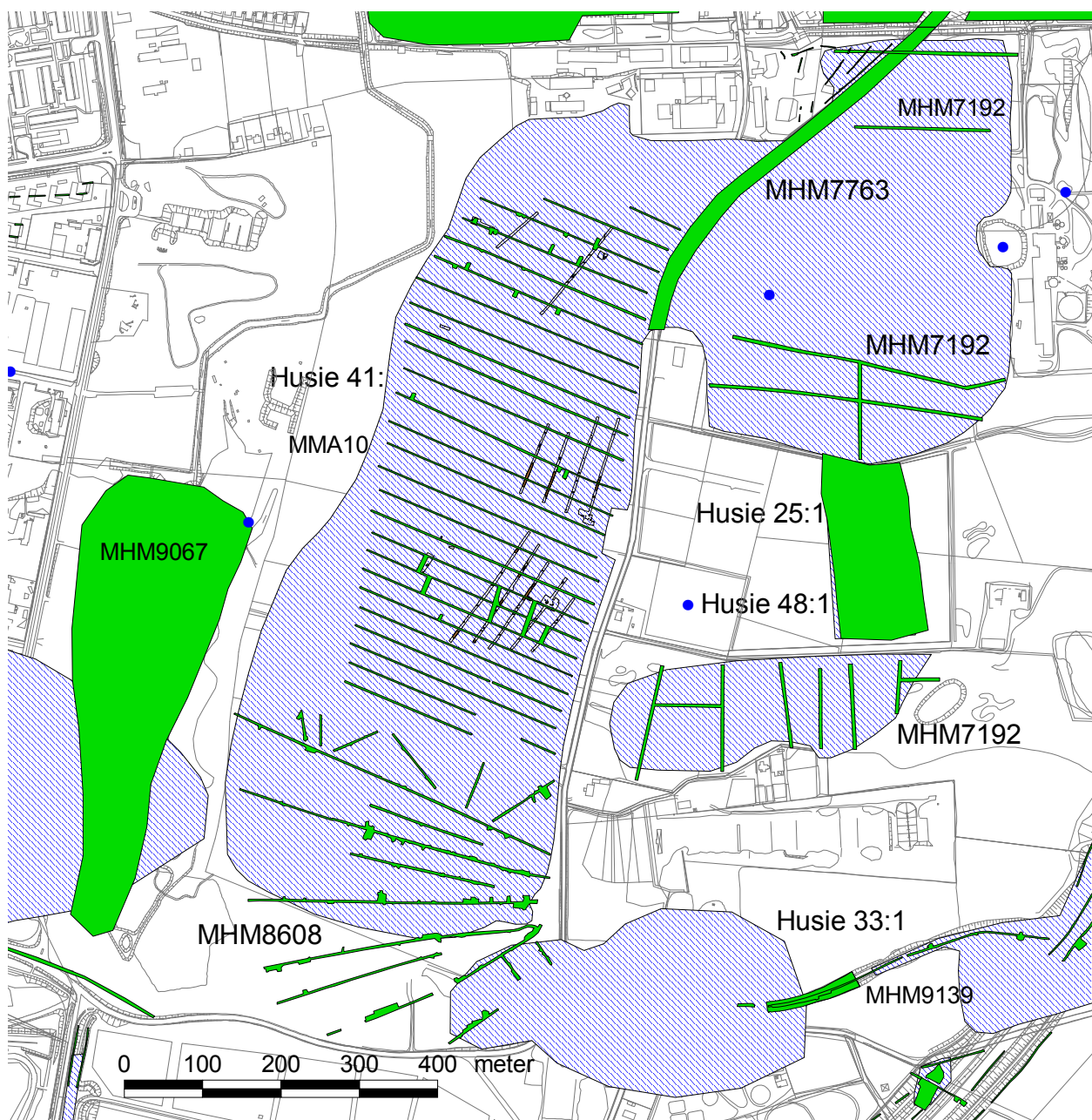
Figur 3: Undersökningsområdet inlagt på 1701 års karta över Kvarnby. På kartan syns två vägar som löper i nord-sydlig riktning. Den östliga av dem är dagens Kvarnbyväg medan den västliga inte finns längre. Skala 1:10 000.

Av speciellt intresse är att undersökningsområdet ligger i den sydvästra delen ett ca 4,5 km långt och ca 700–800 meter brett kritblocksområde vilket sträcker sig från trakten av Kvarnby i sydväst till Tullstorp i nordost. Kritan ligger i stora block inuti moränen och inuti kritan finns oregelbundna och uppbrutna lager av flintknutor. Arkeologiska undersökningar har visat att flinta brutits i området framför allt under tidigneolitikum, men flintbrytning har också förekommit under senare perioder. Troligen har även kritan varit en värdefull råvara.

Fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet ligger i ett område där det finns potential att finna spår av förhistoriska flintgruvor. Dessa uppträder i form av gropar med inslag av krita och flinta i fyllningen och ofta finns det också rikligt med slagen flinta i anslutning till gruvorna (Nielsen & Rudebeck 1990).

Hela undersökningsområdet är registrerat som fornlämningsområde (RAÄ Husie nr 41:1), utifrån resultaten av en ytfyndskartering i samband med fornminnesinventeringen år 1985. De dokumenterade artefakterna bestod av slagen flinta som i vissa fall även var brända. I norra delen av fornlämningsområdet noterades förekomsten av upplöjda kritlager, vilket skulle kunna indikera flintgruvor.

Figur 4: Karta över registrerade fornlämningar i närområdet (blå skraffering) och genomförda undersökningar (grönt). Förundersökningsschakten är röda.

Omkring år 1925 påträffade en ythuggen spjutspets inom dåvarande stadsäga nr 1436 (RAÄ Husie nr 48:1).

Längst i söder på figur 4 syns Kvarnby bytomt (RAÄ Husie 33:1).

Ett antal arkeologiska undersökningar har genomförts i närområdet. I genomgången nedan tas endast de undersökningar upp som bedöms ha relevans undersökningen.

Våren 1969 påbörjade Gatukontoret schaktningsarbeten inför färdigställandet av det som sedermera skulle komma att kallas för Kvarnby Industriområde. Ett större kulturlager från yngre bronsålder kom tyvärr att schaktas bort innan personal vid

Malmö Museum påbörjade en arkeologisk undersökning. Resultatet av undersökningen blev att en relativt fyndrik boplats från yngre bronsålder, företrädesvis period IV, dokumenterades (RAÄ Husie nr 25:1; Widholm 1974).

Under 1993 genomfördes en arkeologisk förundersökning med anledning av en ny sträckning av Kvarnbyvägen (MHM 7763). De framkom bl.a. stolphål och två brandgravar från yngre bronsålder (Bondesson Hvid 1993).

Under 1997 gjordes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning i Husie mosse på andra sidan Risebergabäcken. Vid undersökningen påträffades mest yngre lämningar främst från tiden som militärt övningsområde. Tre härdar påträffades i nordöstra delen av undersökningsområdet (MHM 9067, Assarsson 1997).

I samband med projektet Öresundsförbindelsen undersöktes en del av Kvarnby bytomt varvid bl.a. hus från vendeltid framkom (MHM 9139, Heimer 2006).

Utförda undersökningar inom Kvarnby utbyggnadsområde

Exploateringsområdet omfattar ett ca 40 hektar stort område på ömse sidor om Kvarnbyvägen i Malmös östra utkant. Tidigare har arkeologiska undersökningar i form av för- och slutundersökningar genomförts öster om vägen (MHM 9172, Rudebeck 1988) och i den sydligaste delen av området väster om vägen (MHM 8608, Tröndal 1997). Det bedömdes därför inte vara motiverat med någon arkeologisk utredning inom dessa ytor, utan de arkeologiska insatserna koncentrerades till ett ca 21 hektar stort område väster om Kvarnbyvägen.

Under hösten 2009 genomförde Arkeologienheten, Malmö Museer en arkeologisk utredning inom området (MMA 10). Syftet med den arkeologiska utredningen var att utröna om det fanns under mark dolda fornlämningar i området. Om möjligt skulle även den arkeologiska utredningen ge svar på frågor rörande fornlämningens karaktär, datering och bevarandeförhållanden. En frågeställning i utredningen var också att utröna om det förelåg så kallade kolluvialbildningar inom området.

Sammanlagt registrerades 184 anläggningar varav merparten utgjordes av boplatslämningar i form av stolphål, gropar och härdar. Boplatslämningarna var koncentrerade till fem områden. Dessutom påträffades vad som bedömdes som rester efter en äldre väg, kritförekomster vilka kan indikera äldre flintutvinning och en tegelkonstruktion.

Inom området har det enligt äldre kartor funnits ett impediment benämnt Höreshög vilket indikerar att här kan ha legat en grav-

hög. Vid schaktningar på platsen framkom ingenting som styrkte detta.

Matjordstäckets var generellt 0,2–0,4 meter tjockt, och lokalt upp till 0,6 meter, varför någon omfattande kolluvialbildning inte föreligger inom området.

Utifrån utredningsresultaten valdes fyra ytor ut vilka föreslogs gå vidare till en arkeologisk förundersökning. Förundersökningen genomfördes i oktober 2010.

Utredningen och förundersökningen genomfördes under helt olika förutsättningar. Utredningen utfördes under en torkperiod med minimalt med fukt i jorden medan förundersökningens förhållanden var rakt motsatta med vattenfyllda schakt. De helt olika omständigheterna till trots så kunde förundersökningen bekräfta den fornlämningsbild som framkom i samband med utredningen.

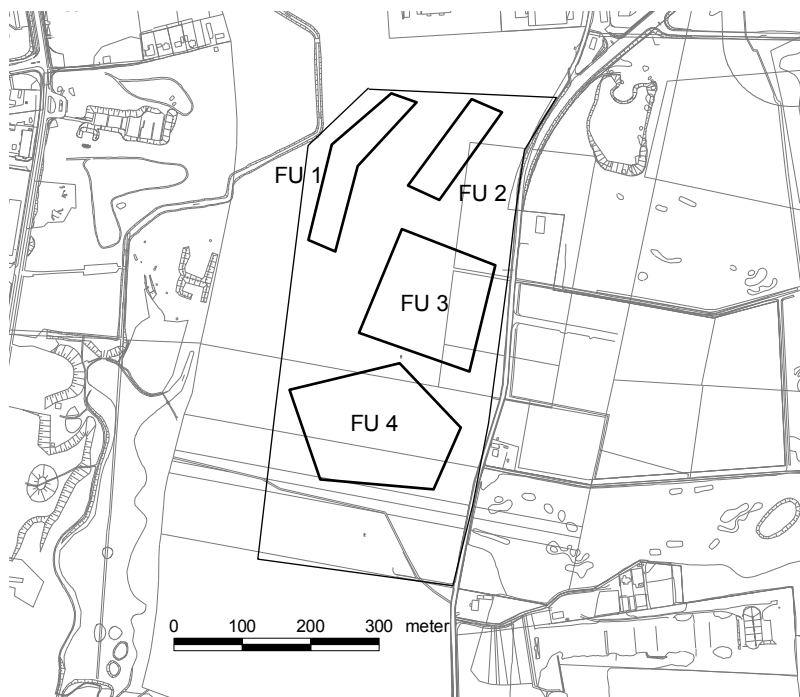
Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att fördjupa kunskapen om fornlämningarna och den hade som mål att klargöra fornlämningens omfattning, innehåll, datering och vetenskapliga potential. Förundersökningen var uppdelad i fyra ytor.

Inom samtliga föreslagna förundersökningsytor framkom stolphål, härdar och gropar vid utredningen. Stolphålen kunde dock inte intolkas i några konstruktioner. Det framkom inte heller några daterande fynd.

De kritförekomster som framkom under utredningen föreslogs förundersökas för att bedöma om de utgör spår efter kritutvinning. Om de utgör rester av kritutvinning borde de dessutom dateras. Kritförekomster som var möjliga att undersöka inom ramen för en förundersökning förekom inom förundersökningsytorna 1 och 3.

Utifrån utredningsresultaten att döma kan området ses i ett landskapsarkeologiskt perspektiv där S:a Sallerup utgör en centralplats i Malmöområde tillsammans med Kristineberg och Fosie. Förundersökningen skulle ha en inriktning på att sätta in undersökningsområdet i detta landskap. Då skulle vägen och dess ålder bli viktig liksom ev. krit- och flintutvinning. Även Höres-hög hade då fått sin betydelse i samband med diskussionen kring vägens ålder och betydelse.

Förundersökningsyta 1

Förundersökningsyta 1 omfattades av en svag förhöjning som den historiskt belagda vägen troligen har följt (se figur 3). Inom ramen för förundersökningen skulle en begränsad arkeologisk insats göras i syfte att avgöra om de omrörda humösa lagren som framkom vid utredningen kan vara rester efter vägen och om möjligt datera den. Inom förundersökningsyta 1 låg dessutom tegelugnen. Ugnen som kan dateras till 1600-tal eller yngre, utifrån tegelstorlek, skulle undersökas i syfte att klargöra dess funktion. Inom förundersökningsyta 1 skulle kritförekomster undersökas för att avgöra om de kan kopplas till flint- eller kritutvinning.

Metod

En sektion skulle tas fram av den förmodade vägsträckningen samt en sträcka (ca 100 m) skulle avbanas för att fånga upp ev. hjulspår. Dessutom skulle vägen avsökas med metalldetektor efter hästskospik som var en vanlig fyndkategori när en del av den äldre sträckningen av Sallerupsvägen undersöktes 1989.

Tegelugnen skulle undersökas genom att grävas ut med skärlev. Fyllningen skulle undersökas med magnet och metalldetektor för att finna ev. rester av järnsmide. Eventuellt skulle en analys göras av jordprov eller de sintrade delarna av teglet för att avgöra ugnens användningsområde.

Boplatslämningarna i form av stolphål, härdar och gropar skulle undersöks med syfte att bedöma vilken typ av aktiviteter som har orsakat lämningarna och om möjligt datera dem. Detta skulle ske genom sökschaktning med dubbel skopbredd i syd-

västlig-nordostlig riktning med grävmaskin. Ett mindre urval av anläggningar skulle undersöks till hälften.

Förundersökningsyta 2

Förundersökningsyta 2 var delvis belägen i en västsluttning inom vilken det hade framkommit stolphål, härदार och några gropar vid utredningen. Förundersökningen syftade till att bedöma boplatzlämningarnas art, karaktär och utbredning.

Metod

Förundersökningen skulle inriktas på att klargöra vilken typ av aktiviteter som lämningarna är spår efter genom sökschaktning med grävmaskin. Ett mindre urval av anläggningar skulle undersökas till hälften.

Förundersökningsyta 3

Förundersökningsyta 3 utgjordes av en plåtå i öster och en sluttning i väster. Inom ytan framkom krita i samband med utredningen som skulle undersökas för att avgöra om flint- eller krittutvinning har förekommit. Vid utredning framkom allmänna boplatzlämningar i form av stolphål, härदार och gropar. Förundersökningen syftade till att närmare bestämma dessa till art, karaktär och utbredning.

Metod

Förundersökningen skulle klargöra vilken typ av aktiviteter som lämningarna är spår efter genom sökschaktning med grävmaskin. Ett mindre urval av anläggningar skulle undersökas till hälften.

Förundersökningsyta 4

Förundersökningsyta 4 utgjordes av en västsluttning i öster och ett lägre parti i mitten samt en svag förhöjning i väster. Impedimentet Höreshög skulle undersökas ytterligare i samband med förundersökning. Om Höreshög har varit en gravhög med en diameter av 30–40 meter så är det ansenliga jordmängder som har plöjts ut. Erfarenheter från projektet Öresundsförbindelsen och Citytunnelprojektet när det gäller att spåra och identifiera äldre jordansamlingar i form av vallar, terrasser och åkerryggar har varit positiva. Trots århundraden av jordbearbetning går det alltjämt att se spår efter t.ex. vallar och ryggade åkrar (Sarnäs 2008). Om Höreshög är en bronsåldershög bör inga lämningar yngre än bronsålder finnas på platsen för denna. Var Höreshög en naturlig formation bör platsen för denna vara anläggningstom.

Metod

Impedimentet Höreshög skulle bl.a. undersökas genom att studera variationer i matjordstäckets enligt den metod som användes

för att spåra fossil åkermark inom projektet Öresundsförbindelsen och Citytunnelprojektet. Förutom undersökning av matjordstäckets tjocklek skulle förundersökningen vara inriktad på att söka efter spår efter ev. gravläggningar.

Förundersökningen skulle dessutom ha som mål att, genom sökschaktning med grävmaskin, bedöma om de i utredningen framkomna stolphålen är rester av bebyggelse eller har ingått i någon annan sorts konstruktion. Ett mindre urval av anläggningar skulle undersökas till hälften.

Undersökningresultat

Sammanlagt avbanades 5 064 m² av det 77 200 m² stora undersökningsområdet eller ca 6,5 %. Den undersökta ytan fördelar sig på 16 sökschakt med tre utvidgningar. Sökschakten var ca 2,8 meter breda. Två små schakt i den sydvästra delen av undersökningsområdet upptogs egentligen för att hjälpa arrendatorn att lokalisera en igensatt dränering. Det framkom 145 anläggningar bestående av 41 stolphål, 29 härdar, 27 gropar, 2 kokgropar, 1 hydda och 1 tegelbränningsugn samt ett antal oklassificerade anläggningar. De påträffades få fynd såväl i matjorden som i anläggningarna. Delar av det norra området ytfyndsinventerades extensivt innan sökschaktning. Det påträffades dock inga fynd eller fyndkoncentrationer som kunde vara till vägledning vid den påföljande sökschaktningen. Av de fynd som tillvaratogs är det bara tre fynd som går att datera. Det rör sig om lite rabbad yngre bronsålders keramik från ett stolphål (A1920), ett spånfragment som troligen är slagen med neolitisk teknologi (lösfynd) och en bit oglaserat yngre rödgods som hör hemma i sent 1700-tal eller yngre (A2865).

Det påträffades inga spår efter flintutvinning inom undersökningsområdet, varken i form av flinta i matjorden eller kritskållor med nedgrävningar i.

Figur 6: Schaktplan över samtliga schakt och anläggningar.

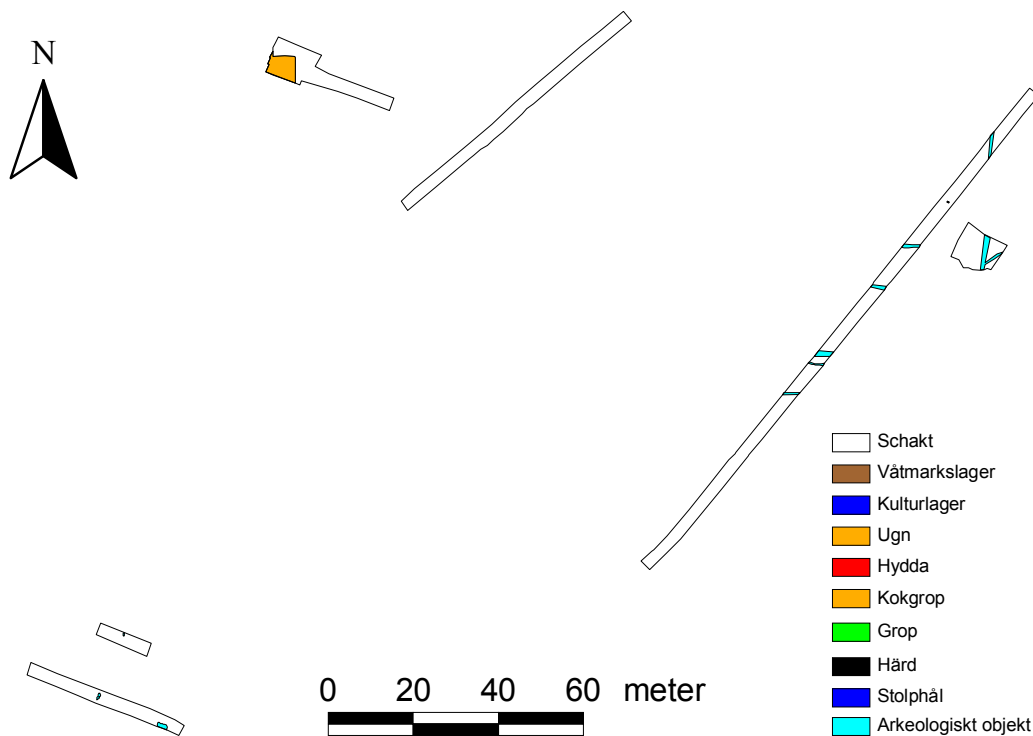
Förundersökningsyta 1

Inom förundersökningsyta 1 drogs fyra schakt i syfte att söka efter en äldre vägsträckning, ev. kritförekomster skulle undersökas samt undersöka boplatzlämningar. Ett av schakten drogs för att få fram den tegelugn som påträffades i samband med utredningen.

Två schakt drogs i nordvästlig-sydvästlig riktning inom det område där man under utredningen hade påträffat humösa omrörda lager som bedömdes kunna vara spår efter en väg. I båda schakten framkom spår av något som möjligen skulle kunna vara rester efter en väg. Det bestod av bl.a. av dikesliknande strukturer. Schakten genomsöktes med metalldetektor utan att påträffa hästskospik. Det framkom dessutom en grop med recenta fynd. Troligen utgör lämningarna som framkom i de två schakten spår och rester efter en gård som ska ha legat där enligt Skånska reorganiseringsskarta. Ytterligare insatser i form av sökschaktning och dokumentation bedömdes som omotiverade då det skulle vara mycket svårt att skilja mellan vad som är rester efter vägen respektive gården.

Några kritförekomster framkom inte i de schakt som drogs inom ytan varför detta moment bortföll.

Figur 7: Schaktplan över förundersökningsytorna 1 och 2. De två östliga schakten är förundersökningsyta 2 medan de fyra västliga är förundersökningsyta 1.

Den tegelugn som påträffades vid utredningen schaktades delvis fram. Den del som schaktades fram var ca 6 x 7 meter stor. Den visade sig bli betydligt större än förväntat och har troligen varit en tegelbränningsugn. Ugnen var uppbyggd av tegelstenar på insidan och med en mantel av lera på utsidan. Teglet på insidan av ugnen var ställvis kraftigt sintrat. Ugnen har varit nedgrävd ca 0,5 meter. Förutom tegel och bränd lera så påträffades en bit oglaserat yngre rödgoods som antyder en datering till sent 1700-tal eller yngre vilket stämmer överens med storleken på teglet. Ett försök att ge ugnen en datering genom C14-datering misslyckades. Troligen beroende på att det som uppfattades som träkol i själva verket är något annat material av fossilt ursprung.

I övrigt framkom inga lämningar förutom ett lösfynd i form av ett spånfragment som troligen är slagen med neolitisk teknik (Högberg muntl.).

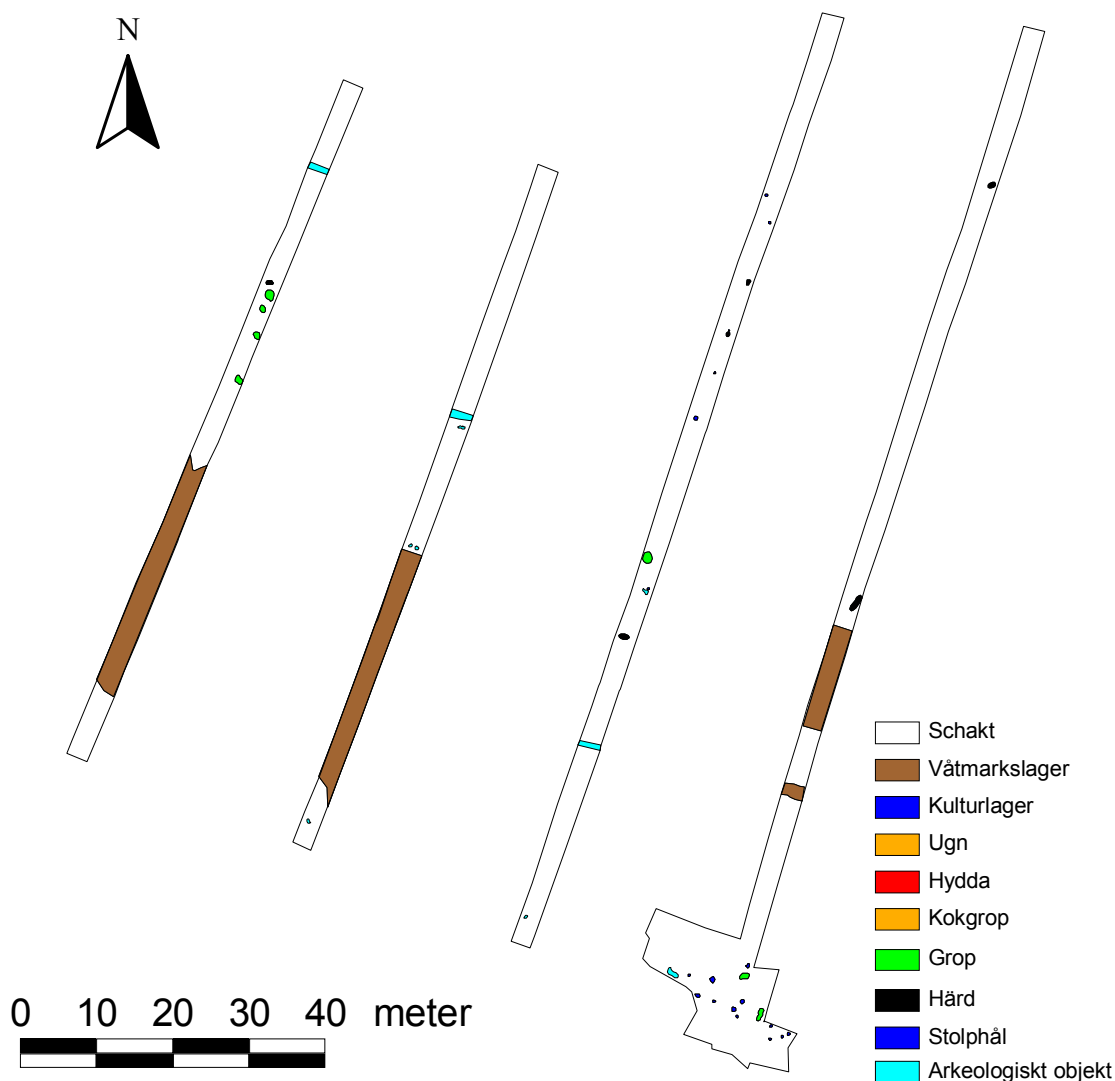
Förundersökningsyta 2

Ytan undersöktes med dels en extensiv ytfyndskartering, dels två sökschakt. I schakten framkom endast en oklassificerad anläggning. Det närmast kvadratiske schaktet upptogs för att ta fram ett kulturlager som hade påträffats vid utredningen. Något lager kunde dock inte hittas. Troligen har de svarta kärrjordsliknande lager som förekommer inom denna del av förundersökningsområdet uppfattats som kulturlagerliknande i den torra som rådde vid utredningens genomförande.

Förundersökningsyta 3

Förundersökningsyta 3 var den del som tillsammans med förundersökningsyta 4 hade gett de starkaste indikationerna på boplatslämningar. Inom de fyra schakt som upptogs påträffades spridda förekomster av stolphål, härdar och gropar. De tydligaste boplatslämningarna framkom i den sydöstra delen och hade en fortsättning utanför förundersökningsytan mot sydväst. Inom denna del av ytan framkom flera kraftiga stolphål som trots utvidgningar i två omgångar inte gick att intolka i någon känd struktur. Ett stolphål har C14 daterats till äldre romersk järnålder, 50–135 AD (Ua-41699). Jordprover från två stolphål analyserades arkeobotaniskt vilket visade på endast träkol (Gustafsson odat.).

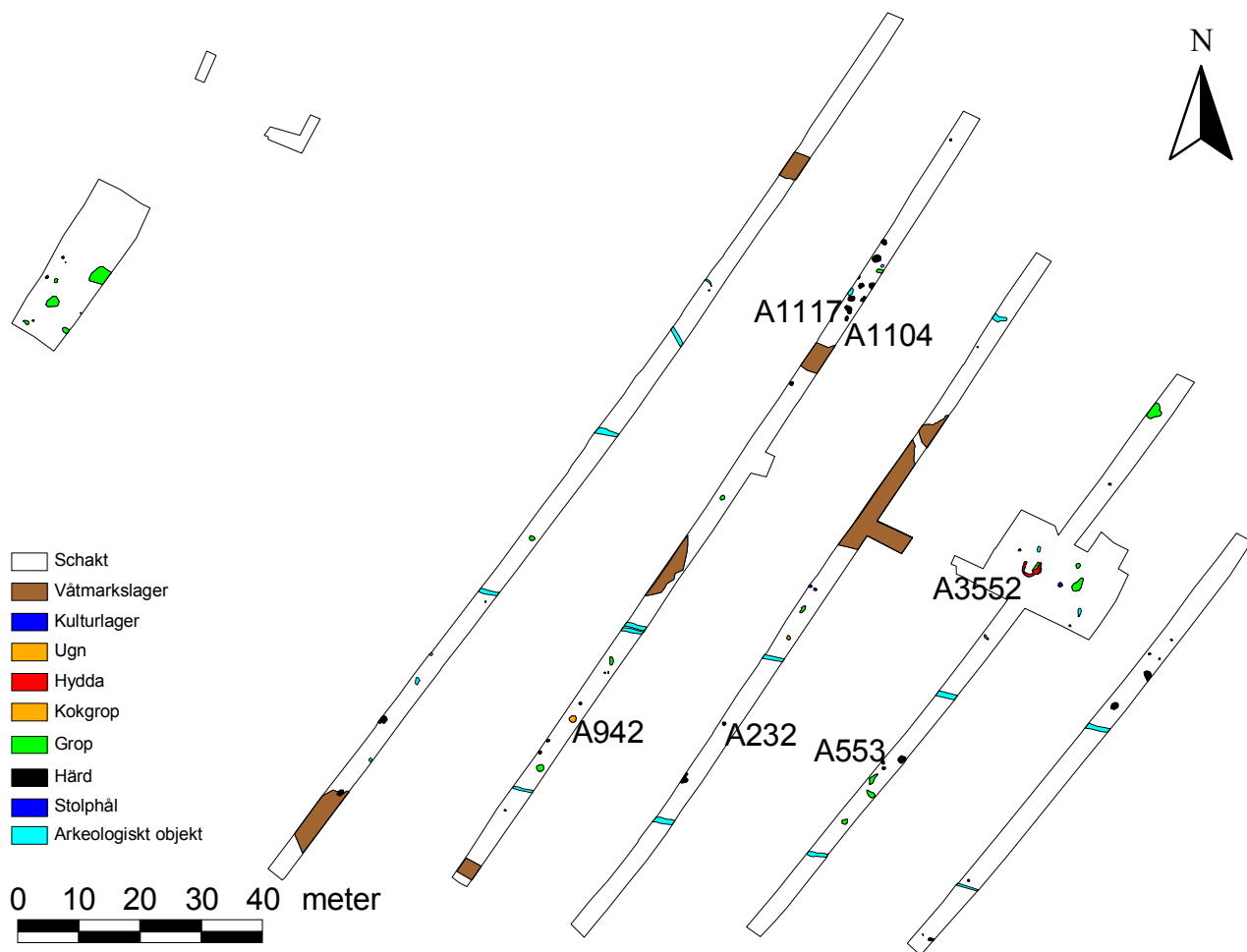
I ett av schakten framkom ett ensamt litet stolphål med rabbad keramik (A1920).

Förundersökningsyta 4

Inom förundersökningsyta 4 hade det framkommit allmänna boplatsslämningar i samband med utredningen, framförallt i form av stolphål. Vid förundersökningen framkom dock förhållandevis få stolphål men desto fler härdar. I den nordvästra delen av ytan framkom ett härdområde som härrör från yngre bronsålder. Två av härdarna har daterats radiometriskt till 940–830 BC (Ua-41704, A1117) respektive 835–795 BC (Ua-41703, A1104). Ytterligare härdar framkom inom förundersökningsytan. Två av dessa har daterats radiometriskt till 1130–1010 BC (Ua-41701, A232) respektive 3960–3790 BC (Ua-41702, A553). Tolkningen av A232 som en härd kan ifrågasättas då den arkeobotaniska analysen visade på påfallande lite träkol (Gustafsson odat.).

Figur 8. Schaktplan över förundersökningsyta 3. I utvidgningen i sydöstra delen framkom ett antal stolphål varav ett har daterats till äldre romersk järnålder.

Figur 9: Schaktplan över förundersökningsyta 4. Det bruna lagret i schaktet väster om utvidgningen är ett mosse/kärr med välbevarade torviga lager i botten.

I den stora utvidgningen framkom en hästskeformad hydda som skärs av en anläggning, A653, som antingen ska tolkas som ett stort stolphål eller möjligen liten grop. Den arkeobotaniska analysen visade på att det endast förekom små mängder träkol av björk (Gustafsson odat.). Ett träkolsprov har daterats radiometriskt till 2880–2670 BC (Ua-41700, A3552). Det innebär att hyddan skulle ha sitt ursprung i MN B. Det påträffades endast några få flintavslag i fyllningen.

Ytterligare en anläggning från förundersökningsyta 4 daterades radiometriskt, nämligen kokgropen A942. Kokgropen har fått en datering till 1200–1050 BC (Ua-41697), dvs. äldsta delen av yngre bronsålder.

Vid utredningen försökte man undersöka om det kan ha funnits en gravhög med namnet Höreshög inom området. Enligt en tidigare kulturgeografisk utredning har namnet kopplats samman med ett stycke ängsmark som i storlek skulle kunna motsvara en gravhög. Förundersökningen kan dock visa att detta stycke ängsmark i själva verket har varit ett vattensjukt område.

Centralt inom förundersökningsytan framkom ett kärr/mosse. Ett provschakt togs med grävmaskinen och i botten fanns ett ca 0,5 meter tjockt torvigt lager med bevarade växtrester i.

Utvärdering

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i slutet av oktober under relativt goda betingelser. Sökschaktningen påbörjades inom förundersökningsyta 4 med stundom besvärande solljus. Sökschaktningen på de övriga ytorna genomfördes i mulet väder med ökande regnmängder dag för dag. Mot slutet av undersökningen var de lägsta partierna av schakten vattenfyllda. De låglänta områdena har varit vattensjuka vilket indikerades av svart kärrjordslignande jord. Även talrika täckdiken och äldre igenlagda diken vittnade om att mark- och grundvatten har varit ett problem.

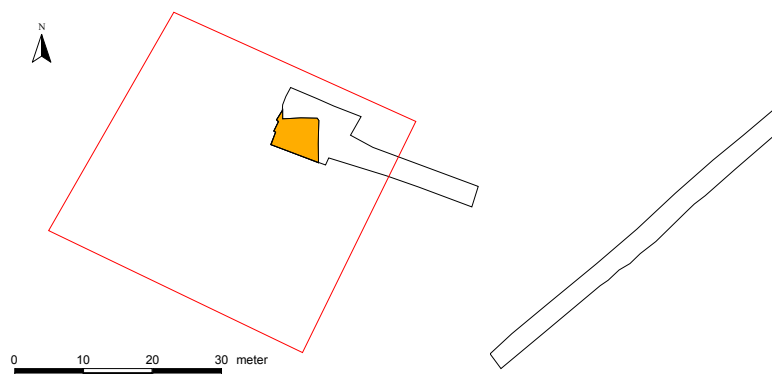
Den fornlämningsbild som framkom i samband med utredningen har i stora drag konfirmerats av förundersökningen. Det förekommer sparsamt med lämningar inom undersökningsområdet och endast en boplats kunde konstateras. Såväl matjord som anläggningar var påfallande fyndfattiga. Dateringarna har en betydande spridning från TN till historisk tid.

Förundersökningen har i stort sett kunnat leva upp till ambitionen i undersökningsplanen. De frågor som ställdes för de olika förundersökningsytorna har kunnat besvaras i de flesta fallen. Vad gäller den äldre vägsträckningen är det möjligt att med en mer intensiv schaktning inom ett större område hade gått att få ett mer positivt svar.

Förundersökningsyta 1

Inom ytan framkom inga spår efter flintutvinning. Det gick inte heller att belägga den äldre väg som har löpt genom området. Det framkom inte heller några boplatslämningar. Tegelugnen som påträffades vid utredningen visade sig vara en tegelbränningsugn. Troligen är den från 1800-talet och ett exempel på småskalig industri som det finns liten kunskap om. I händelse av att förundersökningsyta 1 ska exploateras bör tegelbränningsugnen i första hand skyddas alternativt dokumenteras genom en arkeologisk undersökning (se figur 10).

Figur 10: Föreslaget område inom förundersökningsyta 1 som bör undantas exploatering.

Förundersökningsyta 2

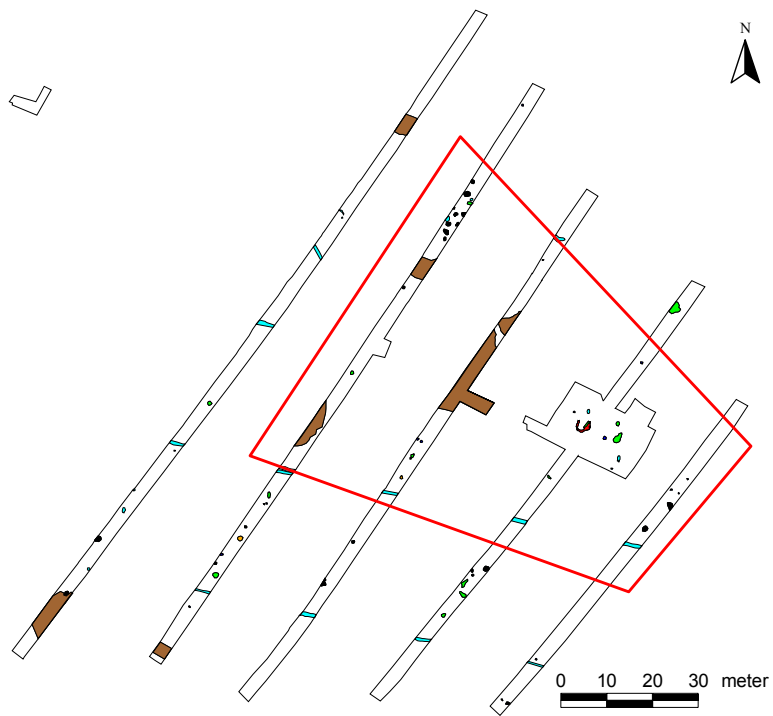
Inom ytan framkom inga lämningar som föranleder fortsatta arkeologiska insatser.

Förundersökningsyta 3

I sydöstra delen av ytan framkom en boplats eller gårdsläge med en datering till äldre romersk järnålder. I övrigt påträffades spridda förekomster av boplatsrelaterade anläggningar, varav ett stolphål med rabbad keramik. Lämningarna är av en sådan art att inga ytterligare arkeologiska åtgärder är motiverade.

Förundersökningsyta 4

Inom ytan framkom olika typer av lämningar där framförallt härdområdet, hyddan och kärret/mossen utmärker sig. Härdområdet har fått en datering till yngre bronsålder och är sannolikt samtida med den delvis undersökta boplatsen vid Kvarnby industriområde (Widholm 1974). Sydsvensk Arkeologi AB föreslår att en del av förundersökningsyta 4 blir föremål för en begränsad arkeologisk slutundersökning. Härdområdet bör kunna undersöks extensivt genom matjordsavbaning, inmätning och dokumentation av ett urval av härdar. Hyddan är en unik lämning inte minst genom sin datering till MN B och ett större område bör avbanas för att se om det finns fler hyddor eller andra lämningar som kan kopplas till dem. Kärret/mossen kan innehålla en miljöarkeologisk informationspotential i form av pollen. Med beaktande av de svårigheter som har funnits med att få fram bra pollenprofiler i Malmöområdet bör ett försök göras även med denna lokal. Resultaten från en pollenanalys kan användas för ett större område men i första hand för boplatsen inom kvarnby industriområde och boplatslämningen söder om undersökningsområdet.

Figur 11: Förslag på slutundersökningsområde inom förundersökningsyta 4.

Referenser

- Assarsson, H. 1997. Husie mosse. Rapport över arkeologisk schaktningsövervakning. Stadsantikvariska avdelningen, Malmö Museer.
- Bondesson Hvid, B. 1993. Kvarnbyvägens förlängning. Husie och Sallerups socknar. Arkeologisk förundersökning 1993. Malmö Museer.
- Gustafsson, S. Odat. Kvarnby utbyggnadsområde. Förundersökning. Arkeobotanisk rapport. Oden kulturinformation.
- Heimer, O. 2006. Öresundsförbindelsen Södra Sallerup 15B, D–E. Rapport över arkeologisk slutundersökning. Rapport nr. 27, Malmö Kulturmiljö.
- Nielsen, Billy. & Rudebeck, Elisabeth. 1990. Introduktion till arkeologin i Södra Sallerup. En översikt över utgrävningarna vid Ängdala gård. Elbogen 1990.
- Rudebeck, E. 1988. Rapport. Arkeologisk provundersökning. Kvarnby Golfbana 1988. Husie och S. Sallerup socknar. Malmö kommun. MHM 7192.
- Sarnäs, P. 2008. Fullåkerslandskapet. Matjord, metod, diskussion, reflektion. Öresundsförbindelsen och arkeologin. Malmöfynd nr. 14. Malmö Kulturmiljö.
- Tröndal. C. 1997. Rapport över arkeologisk förundersökning. Husie 172:320. Stadsantikvariska avdelningen, Malmö museer. MHM 8608.
- Widholm, Dag. 1974. En bronsåldersboplats vid Kvarnby. Med ”Bestämning av benmaterial från Kvarnby” av Ove Persson. Kring Malmöhus. En årsbok utgiven av Malmö museum. Årgång 4.

Muntliga källor

Högberg, A.

Kartor

Geometrisk karta över Kvarnby 1701. Lantmäteriets arkiv, akt L85-3:1

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	107527
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-92560-09
Datum för beslut:	2010-04-14
Projektnummer:	107527
Län:	Skåne
Kommun:	Malmö
Socken:	Husie
Fastighet:	Husie 173:117 m.fl.
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 2C 2f NÖ 2C 3f SÖ
Koordinatsystem:	RT90
X koordinat:	6164633
Y koordinat:	1329109
Höjdsystem:	RH70
M ö.h.	15–24
Fältarbetstid:	2010-10-18–2010-10-29
Antal arbetsdagar:	21
Antal arkeologtimmar:	168
Antal maskintimmar :	48
Exploateringsyta:	77 200 m ²
Undersökt yta:	5 000 m ²
Platschef:	Per Sarnäs
Personal:	Anders Högberg
Underkonsulter:	Oden kulturinformation, Tandemlaboratoriet, Uppsala universitet; AkkaFRAKT; Byggnadsmaskiner AB.
Uppdragsgivare:	Malmö stad, Fastighetskontoret
Tidigare undersökningar:	Arkeologisk utredning 2009
Fynd:	Fynden förvaras i Malmö Museers magasin (MMA 49)
Dokumentationsmaterial:	Analogt och digitalt arkivmaterial förvaras på Malmö Museer. Arkivnr: S05:100
Kostnader:	247 000:-

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2011

1. Södervidinge kyrkogård - Södervidinge sn, FU 2010, Bertil Helgesson
2. Nytt golv i Östraby kyrka, Östrabys sn, FU 2011, Jan Kockum
3. Ny belysning, Gamla staden 8:1 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
4. Balsby 23:1 & 29:2, Nosaby sn, FU 2010, Anders Edring
5. Fjärrvärme i Östra Tommarp - Östra Tommarp sn, FU 2010, Lars Jönsson
6. Fjärrvärme genom Härlövs by, Kristianstad, FU 2010, Jan Kockum
7. Svedala kyrka, Svedala sn, FU 2010, Lars Jönsson
8. Näsbyholm sätesgård, Gärdslövs sn, FU 2010, Lars Salminen
9. Ny gatubrunn i Valdemars väg i Vä, Vä sn, FU 2011, Jan Kockum
10. Fjärestads kyrka, Fjärestad sn, FU 2011, Tony Björk
11. Gustav Adolfs Torg, Malmö. FU 2010, Joakim Frejd
12. Järnvägen 1:1, Malmö. FU 2011, Joakim Frejd
13. Kv Minerva 24 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2011, Jan Kockum
14. Cementen 13, Malmö, AU 2011, Per Sarnäs
15. Bältinge bytomt, Skarhult RAÄ 1, FU 2010, Lars Salminen
16. Falsterbo 9:97 – ett stenkast ifrån borgen, FU 2010, Lars Salminen
17. Kvarnby utbyggnadsområde, Malmö, FU 2010, Per Sarnäs

